

Zápis z porady knihoven s povinným výtiskem a nabídkovou povinností 2018

dle zákona 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích, 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů ve znění Vyhlášky MK ČR 156/2003 Sb., konané v Národní knihovně ČR v Praze, 10. 5. 2018 od 10 h do 14 h.

Přítomni: celkem 28 osob:

Národní knihovna ČR: Mgr. Olga Zeinertová, Jiřina Štěpničková, Mgr. Martin Žížala, Zdeněk Tovaryš, RSDr. Zdeněk Matušík, Mgr. Michaela Drnovcová, Mgr. Lenka Kozlová, Mgr. Petra Chalupníčková

Vědecká knihovna v Olomouci: Mgr. Kateřina Adamová

Městská knihovna v Praze: Mgr. Jana Krpatová

Středočeská vědecká knihovna v Kladně: Jana Hermanová

Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje: Mgr. Daniel Bechný, Mgr. Anděla Prchlíková, Mgr. Soňa Brůhová

Severočeská vědecká knihovna: Ing. Aleš Brožek, Bc. Denisa Szafterová

Krajská vědecká knihovna Liberec: PhDr. Helena Kořítková

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové: Mgr. Tereza Neužilová

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě: Mgr. Gabriela Filipová

Krajská knihovna Karlovy Vary: Alice Havránková

Krajská knihovna Vysočiny: Miroslava Dobrovolná

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně: Mgr. Hana Vašková

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích: Marie Lukášová

Krajská knihovna v Pardubicích: Bc. Lenka Štěpánová

Knihovna Akademie věd ČR: PhDr. Jana Matoušová

Národní technická knihovna: Ing. Jitka Marhoulová

Moravská zemská knihovna: Mgr. Ludmila Pohanková

Knihovna Národního muzea: PhDr. Eva Lachmanová

Nepřítomni: Parlamentní knihovna

Program:**Speciální dokumenty:**

- 1) e-knihy – krátká informace o současném stavu (Mgr. Martin Žížala)
- 2) kalendáře - sdílený adresář vydavatelů (Jiřina Štěpničková)
- 3) povinný výtisk speciálních netištěných dokumentů (zvukové a elektronické dokumenty na fyzickém nosiči) – seznámení s agendou, zkušenosti za poslední desetiletí, současný stav, aktuální vývoj, možnosti spolupráce (Mgr. Lenka Kozlová)

Komunikace s nakladateli:

Výchozí příspěvek G. Filipová

- 1) Vytvoření jednotné stránky k povinnému výtisku a plnění nabídkové povinnosti
- 2) Vedení sdílené evidence problémových vydavatelů
- 3) Společný postup při vymáhání povinných výtisků

Akviziční praxe:

Výchozí příspěvek A. Prchlíková

- 1) Jak jsou knihovny využívány e-shopy distributorů
- 2) Retrospektivní doplňování fondů a hledání zdrojů
- 3) Univerzity a neprodejné publikace, o tituly kterých univerzit je největší zájem?
- 4) E-mailová konference, nebo jen skupina?

Poradu zahájil Mgr. Daniel Bechný, předseda sekce pro akvizici SDRUK a uvedl hlavní body programu, které vyplynuly z předešlé porady. Během World Café v roce 2017 byly vymarkovány 3 hlavní okruhy k řešení: speciální dokumenty, komunikace s nakladateli a akviziční praxe.

Speciální dokumenty

Jiřina Štěpničková

Kalendáře - sdílený adresář vydavatelů

Kolegyně Štěpničková navázala na téma z minulé porady a nejprve se zaměřila na kalendáře. Mimo jiné nabídla své kontakty nakladatelů. Z odezvy ostatních knihoven zjistila, že by stály o sdílenou databázi nakladatelů kalendářů. Výsledkem je, že zatím budeme používat adresář nakladatelů Agentury ISBN [NAK](#) (databázi ISBN), kde se dají různým způsobem vyfiltrovat nakladatelé kalendářů i ostatních speciálních dokumentů (pohledy, plakáty). Např. zadáme dle [rejstříku zkratk](#) „calend“:

Databáze Národní knihovny ČR	
Konec	Přihlášení
Vyhledávání / Rejstříky	Databáze
	Výsledky dotazu
Základní vyhledávání	

NAK - Adresář nakladatelů v ČR

Základní vyhledávání

Vyberte údaj pro vyhledávání:	Zaměření
Zadejte slovo nebo slovní spojení:	calend
Blížkost slov?	☒ Ne ☐ Ano
Pro vyhledávání podle zaměření použijte rejstřík zkratk: profesionálního zaměření nakladatelů a vydavatelů.	

Prohlížení rejstříků

Vyberte rejstřík k prohlížení:	Název nakladatele
Zadejte heslo k otevření rejstříku:	

Základní nápověda k vyhledávání:

A vyfiltrujeme si konkrétní vydavatele. Agentuře ISBN můžeme tedy zasílat naše kontakty (např. na ojedinelé vydavatele, jako jsou obecní úřady) a to konkrétně na e-mail Mgr. Drnovcové z Agentury ISBN: michaela.drnovcova@nkp.cz. Paní Štěpničková bude postupně dodávat kontakty dodavatelů do tohoto adresáře, případně rozesílat knihovnám, které se jí ozvaly a tento typ dokumentů zpracovávají.

Mgr. Martin Žížala NK ČR

E-knihy – krátká informace o současném stavu

Situace ohledně PV e-knih se od minulé porady ([viz. zápis](#)) téměř nezměnila. Novelu zákona o neperiodických publikacích, která byla od počátku roku 2017 v Poslanecké sněmovně k projednání, nebyla sněmovna schopna projednat. Asi přijde k projednání v roce 2019, tudíž by v nejlepším případě platila od roku 2020. NK ČR prozatím nakladateli dobrovolně zaslané e-knihy shromažďuje a archivuje, ale bohužel čeká na schválení zákona a v tuto chvíli je nemůže zpřístupňovat.

V diskuzi se hovořilo o způsobech, jakými se knihovny se získanými e-knihami vyrovnávají. Řeší to cíleně Městská knihovna v Praze svou e-knihovnou, kterou prezentoval a nabízel ke sdílení kolega Vojtíšek z MKP. I v dalších knihovnách je ošetřené zpracování e-knih licenční smlouvou. Úkolem na další poradu je vyjasnění zpracování a případné sdílení záznamu e-knihy a možné poskytnutí vzoru licenční smlouvy od některé z knihoven.

Mgr. Lenka Kozlová NK ČR

Povinný výtisk speciálních (netišťěných) dokumentů - zvukové snímky a elektronické dokumenty na pevném nosiči

Kolegyně Kozlová, akvizitérka speciálních dokumentů si připravila prezentaci o zkušenostech se svou prací. Převážnou část získaných speciálních dokumentů v NK ČR tvoří povinný výtisk (95 %), proto byla nejprve zmíněna platná legislativa ke speciálním dokumentům. Povinný výtisk je získáván na základě zákona č. 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích. Ve své prezentaci podrobněji rozebrala typy elektronických a zvukových dokumentů dle různých hledisek. Dále uvedla množství zpracovaných titulů v letech 2009 – 2017. Za 1 rok zpracováno průměrně celkem 1488 titulů, z toho elektronických dokumentů 705 titulů (47 %) a zvukových snímků: 783 titulů (53 %).

Množství zpracovaných dokumentů v posledních letech bylo:

Elektronické dokumenty:

- 2015: 692 titulů
- 2016: 557 titulů (rozdíl oproti roku 2015 o 135 titulů: - 20 %)
- 2017: 383 titulů (rozdíl oproti roku 2015 o 309 titulů: - 45 %)

Zvukové dokumenty:

- 2015: 742 titulů
- 2016: 673 titulů (rozdíl oproti roku 2015 o 69 titulů: - 9 %)
- 2017: 630 titulů (rozdíl oproti roku 2015 o 112 titulů: - 15 %)

Zmíněna byla i práce v rámci urgencí a způsob získávání informací o domácí produkci. Kolegyně Kozlová od roku 2009 vede adresář nakladatelů těchto typů dokumentů, s kterým by šlo dále pracovat. Prozatím má 714 kontaktů na vydavatele elektronických dokumentů a 754 vydavatelů zvukových snímků. Za spolupráce knihoven by mohl opět vzniknout sdílený adresář nakladatelů. Na závěr prezentace bylo upozorněno na změny v produkci zvukových snímků (nástup formátu MP3-online), které přináší vývoj moderních technologií. Tyto změny nejsou doposud v platné legislativě ošetřeny a produkce zvukových snímků ve formátu MP3-online není knihovnami archivována. Na základě dotazu se dále v diskuzi probíralo téma získávání audiovizuálních dokumentů (DVD).

Komunikace s nakladateli:

Mgr. Gabriela Filipová

Povinný výtisk

Hlavním návrhem kolegyně Filipové bylo vytvoření jednotné webové stránky k povinnému výtisku a plnění nabídkové povinnosti, kde by byl srozumitelně (i pro laiky) vysvětlen pojem povinný výtisk a k čemu slouží, vysvětleno znění zákonů o povinných výtiscích včetně nabídkové povinnosti atd. Součástí by mohly být i FAQ, na zodpovídání dotazů typu např. *Musím dodat povinný výtisk, i když je určen jen pro náš malý spolek? Musím dodat povinný výtisk knihy, která nemá přiděleno ISBN?* Mgr. Filipová představila svůj návrh struktury webu. Zazněl i tip, aby odkaz na tyto webové stránky byl na webu NK ČR, protože současné informace o povinném výtisku na stránkách NK ČR jsou nepřehledné. Mezi dalšími návrhy byl nápad o umístění těchto informací na Wikipedii. Domluveno bylo, že na sdílené dokumenty přes Google Dokumenty se dá prezentace kolegyně Filipové a další informace, které můžeme připomínkovat a po shodě požádáme o překlopení na stránky NK ČR. Datum ukončení připomínkování bude určený Mgr. Bechným. Společná komunikace bude zatím probíhat přes e-maily.

Dalšími tématy k diskuzi bylo vedení sdílené evidence problémových vydavatelů a společný postup při vymáhání povinných výtisků. Zazněl návrh pro e-mailovou konferenci či sdílený adresář nakladatelů a vytvoření složky sdílených dokumentů vzorů pro komunikaci s nakladateli, kteří nedodávají PV. Společný postup knihoven by byl vhodný a vše by se dle kolegyně Zeinertové dalo překlomit na budoucí vylepšené stránky NK ČR. Mgr. Zeinertová doporučila k inspiraci web [Agency for the Legal Deposit Libraries](#).

Akviziční praxe:

Mgr. Anděla Prchlíková

Spolupráce s nakladateli

Kolegyně Prchlíková otevřela debatu na námět spolupráce s dodavateli. Knihovny si mimo záznam mohly porovnat své rabaty. Diskutovalo se o spokojenosti s obchodováním, o využívání e-shopů distributorů, jak jsou user-friendly pro knihovny (výběr, přístup k informacím o knize, zasílání novinek, rychlost dodání apod.). Dále jsme se věnovali tématu retrospektivního doplňování fondů a hledání zdrojů a s tím souvisejícím doporučeným vzhledem nabídkových seznamů. Osvěta mezi knihovnami je v tomto směru nutná. Již na několika poradách i akvizičních seminářích se o tomto diskutovalo. Mgr. Prchlíková dále probírala téma, kterému se již dlouhodobě věnuje: univerzity a neprodejné publikace. Ptala se pléna na univerzity, o jejichž tituly je největší zájem a znovu vybídla knihovny k většímu kontaktu a práci v této oblasti. Opět zaznělo, že by mohla vzniknout e-mailová konference nebo sdílený disk na Google dokumentech.

Zapsala Bc. Denisa Szaffnerová, SVKUL